

~~P III 316~~

РМ 256

113.030

210 B24

Р. С. р. 4985. А

300

СВАШТА

ИЛИ

ПРЕГЛЕДЪ НАЙВАЖНИИ

СВЕТСКИ ДОГАЂАЯ

У ПОЉНЫМЪ РАЗГОВОРИМА

Е р а к а и П е т а к а

и оба имъ брата еднака

Пецала и Преклапала.

Еракъ. Видите ли, браћо! ко намъ оно изъ далека долази! Домишляне! думисли се, ко е, кадъ си домишлянъ?

Домишлянъ. Я нећу мое речи за обичне ствари да просипамъ; ерѣ то бы значило просипати бисеръ у поздеръ. Я самъ изванредный разговорачъ само кадъ се о филологіи речъ поведе.

Петакъ. Зарѣ е теби нашъ милый Пецало обична стварь. Е домишляне! много си се съ твоіомъ филологіомъ понео.

Преклапало. Ёсте вала, есте збия, Ты Петаче погоди, зацело е ово нашъ Пецало. Али како га ты Петаче одма познаде?

Петакъ. Како писамъ домишлянъ.

Преклапало. Ама истина домишляне! Ты башъ као да се нимало не радуешъ; што намъ давно невиђеный мой братъ долази.

*

Еракъ. Проѣдите се препирке, да насъ човекъ не затече у инату. Болѣ да чуемо, како ће друге пецати, него да насъ одма спопадне.

Пецало. (поиздалъ). Добра вамъ среѣа браћо! и добро вамъ седеѣи. А ко васъ скупи све тако заедно? Вы сте поседали, башъ као да ће бити савета о врло важнимъ народнимъ пословима.

Еракъ. Добро намъ дошао брате Пецало! А гди си намъ, жива жельо, толико дуго боравіо, и одкудъ намъ садъ долазишъ?

Пецало. Управо изъ Месопотаміе.

Петакъ. Али вере ти, како може погодити, збогъ чега смо се скупили?

Пецало. Читао самъ на путу вашу Проклинацію и Преклинацію.

Еракъ. Е добро, кадъ си читао, садъ ти не морамо много говорити за нашу намеру. Шта мислишъ, како ти се чини нашъ посао?

Пецало. Врло ми се допада, и много болѣ него пасуль на божиѣъ.

Еракъ. Па кадъ ти се допада, пристаешъ ли у наше друштво, као што смо мы уздаюѣи се у тебе народу обећали.

Пецало. Радо и весело, само да бы еданпутъ дочекао, да не будете до века туђе слуге.

Еракъ. Живіо нашъ братъ пецало.

Петакъ. Живіо и осветлао намъ образъ.

Преклапало. Живіо и помого насъ.

Домишлянъ, Живіо и прославіо насъ.

Еракъ. Е башъ ће жао бити Чича Богдану, што се нѣ десіо дома, да се видите, и да те се наслуша о той дальной земљи.

Петакъ. И Бати-Радовану быће жао: онъ башъ мало пре оде на краткій путъ.

Пецало. Е па кадъ ѣй нема, а мы да се састанемо другій путъ, а садъ да идемо свакій на свою страну.

Домишлянъ. Па заръ вечерасъ да намъ буде са-свимъ напразно?

Преклапало. Немой ништа преповедати, докъ е

овде Домишлянъ : онъ немари за обичне ствари, и само гледи нѣгову филологию.

Домишлянъ. Съ разлогомъ. Месопотамія нѣ обична стваръ. То е земля на кою данасъ цео изображенный светъ много погледа.

Петакъ. Дакле брате Пецало, оѣе ли што быти вечерасъ?

Еракъ. И я бы те молю, вечерасъ намъ баремъ штогодъ преповеди, а обширнѣе, кадъ доѣу и Чича Богданъ и Бата Радованъ.

Преклапало, Айде почни, да се не разиѣемо башъ сасвимъ ялови.

Еракъ. Кажи намъ пре свега, ко те однесе чакъ у Месопотамию?

Пецало. Видаковиѣеве кнѣиге; у нѣима самъ читао за месопотамию, па ми е усладѣше тако, да самъ е морао видити.

Петакъ. Па како е у той дальной земљи, има ли тамо што важно ново?

Пецало. Врло важно, скоро ѣе се тамо држати народна скупштина.

Еракъ. А у комъ месту?

Пецало. У главной вароши, у Багдаду.

Домишлянъ. Хмъ, хмъ!

Пецало. Шта : хмъ, хмъ? Заръ е само еданъ Багдадъ, и заръ иѣе неможе быти выше, као што е выше и Београда. Београдъ у Србиѣ, Београдъ у Маѣарской, Београдъ у Ерделю, пакъ и у Бесарабиѣ Београдъ, збогъ кога су се Дипломати на Паризкимъ Конференциѣма тако дуго препирали.

Преклапало. Глай, глай брате! Како намъ е ученъ нашъ Пецало, башъ зна цео светъ у накретъ.

Еракъ. Па спремаю ли се за скупштину? Зацело ѣе быти важни предлога у 1858. као што е было и пре десетъ година у 1848. години.

Пецало. Те како се спремаю. Варошани купую селячке гунѣве и опанке, а селяцы варошку цивилизацию.

Преклапало. Права узаямность : башъ ѣе да се изедначе. Кано бато, кано ми ти яво.

Домишлянъ. Чуемъ да ће и збогъ правописа бити
выше важны предлога. То имъ е најпрече, еръ докъ се
вода у ступи не утуче, не може земля ни еданъ коракъ
напредъ.

Петакъ. А есу ли веѣъ почели што радити?

Пецало. Бю е веѣъ у Багдаду избирачкій скупъ,
на комъ су избрана четири депутирца.

Преклапало. Какви депутирци, заръ се то неможе
србски казати.

Еракъ. Проѣи се садъ твоє Вилозовіе, сметашъ
преповеданю.

Петакъ. Па есу ли та четворица важни люди?

Преклапало. Еданъ ти е башъ влажанъ и то
тако, да ће доста бити влажности, па башъ и кадъ
остала троица небы была нимало влажна. Али не треба
се томе чудити: влажна година па влажанъ и депути-
рацъ. Иначе доста има међу њима и разлике. Еръ го-
дина еднако дае влагу, и то белу, а онај напротивъ
еднако у себе прима влагу и то црвену; али опетъ и
онъ понекадъ повраћа ову црвену влагу, али то сваки
не види. Но при томъ свакојко то е знаменито, што овај
кадгодъ повраћа ову црвену влагу, свагда тражи за ню
накнаду у нечій крви, кою каже, да жели попити.

Еракъ. Ама зашто се плетешъ у разговоръ, те пре-
сецашъ преповеданѣ. Одгудъ ты знашъ, какавъ е кои у
Багдаду?

Пецало. Не карай га онъ ніе врачъ ал' е погаѣачъ.

Петакъ. Молимъ те само казуй далъ, како испаде
тај избирачкій скупъ у Багдаду?

Пецало. Могли сте веѣъ видити и изъ Багдадски
новина, ако су вамъ како до руке дошле.

Домишлянъ. Читао самъ, да е тај скупъ и изборъ
бю тако диванъ и славанъ да е најпосле морало и само
сунце крозъ облаке промолити се, да види ту славу и
красоту,

Петакъ. Вере ти, ели башъ тако было, као што
пишу Багдадске новине, и кога на томъ скупу избраше?

Преклапало. А што неописаше Багдадске но-
вине, како се у жабцу на избирачкомъ скупу за наро-

дну ползу батинаше, а у Угуреузовцу изъ народолобія викаше.

Еракъ. Опетъ онъ. Ама нисамъ ли ти казао, да не преседашъ преповеданъ. Молимъ те пецало! настави и кажи намъ, кога у Багдаду избраше?

Пецало. Избраше пре свега два миша.

Домишлянъ. Та вальда не два миша, него Мише.

Пецало. Е кадъ башъ оѣнешъ, да имъ се тена, а оно дакле нека буду две Мише.

Преклапало. А што имъ бы, да изберу Мишеве? вальда зато, што се обычно у кући появлюю многи мишеви онда, кадъ оѣе кућа да пропадне.

Пецало. Узрокъ, зашто су два миша избрана, или две мише избране, погодиѣе и нашъ Домишлянъ.

Домишлянъ. Мышь се по старомъ правопису правилно пише са ы, а Месопотамцы по najveћој части и у Багдаду као и у целой земљи волю еднако старый правописъ; па зато су њи избрали. У одной старой Грамматики назначене су речи, кое треба писати са ы, па међу осталима стое и ово: мышъ, мыю, рыба, рыю.

Преклапало. А ко е саставіо ту Грамматику, у којој тако пише.

Домишлянъ. Садъ се управо не сеѣамъ, или ће быти Смотриѣскій или Мразовиѣъ. А зашто ты то пыташъ?

Преклапало. Та чудимъ се, како се могло тако написати, да рыба ріе, и мышъ да се міе; кадъ сваки зна, да нити рыба изилази на землю, да рые, нити мышъ сме угазити у воду, да се міе. Него напротивъ мышъ ріе, а рыба се у води еднако міе и умива.

Пецало. Да мышъ ріе, то е известно али и то се зна, да га е пѣгово рило яко заболело; а зацело ће га и сасвимъ упропастити много пре и много лакше, него што ће изрити, што е наумно. Зато бы болѣ учинію, да се мане и да выше не ріе, ако е радъ да не пропадне.

Петакъ. Па е ли баремъ штогодъ изрію?

Пецало. Што е изрію, то нити е себи, ни своима него е дао Мисирцыма, а пѣму е садъ остала праздна яма у место оногъ изривеногъ.

Преклапало. Я чуемъ, да су нѣму у избору най-
выше помогли нѣгови — кроти.

Еракъ. Како си ты могао изъ толике дальине већъ
и то чути,

Преклапало. Донело ми е оно теле, што трчи
крозъ жицу.

Петакъ. Какъ вальда и то знанъ, зашто су га
ктели нѣгови — кроти?

Преклапало. То зна Пецало; онъ е тамо био.

Пецало. Избрали су га зато, што има много соли,
па њ е посоліо и пресоліо.

Еракъ. Али онъ и савъ Месопотамскій народъ соли?

Пецало. То башъ и есте зло за народъ, еръ овако
га со много выше стае, него кадъ бы самъ себе соліо.
Оно выше, кадъ се одъ целогъ милиона месопотамаца
покупи, изиђе грдна гомила. Ову гомилу стриа мишъ у
свою рупу, а кадъ се рупа препуни, остатакъ подели
неколицима, па е онда великодушанъ.

Преклапало. А, тако ли е, читавъ милионъ людій
оглоби, а стотини удели, па си онда великодушанъ; али
тако е, кадъ оно нико не види, а ово многи трубе.

Домишлянъ. Зато самъ се я чудіо, како може
бити великодушанъ, кадъ многи памте, како е негда
Мушицкій желећи описати нечию малодушность казао, да
му е мала душа као у миша репъ.

Еракъ. Па шта ли ће тай многосолскій мишъ на
скупштини. Та онъ има свашта доста, па бы садо могао,
да выше не тражи.

Пецало. Желити све выше и выше блага, то е обична
погрешка богаташа; али я самъ већъ казао, да е, и како
е тай мишъ великодушанъ. Онъ дакле не само не жели
ништа выше тражити, него напротивъ жели на скупштини
протестирати, што е приманѣмъ толикогъ одъ соли до-
бытка яко обтерекенъ, што выше угнѣтенъ тако, да онъ
тай тереть и то угнѣтаванъ никако не може подносити;
зато намерава одъ скупштинне зактевати, да га тогъ
терета и угнѣтаваня едаипутъ ослободи.

Петакъ. А како ли е са онимъ другимъ мишомъ.

Пецало. Он е управо мишићъ оногъ великогъ миша,

али при избору е за чудо толико нарастао, да е оногъ великогъ миша превазишао.

Еракъ. Па шта ќе тай другій мишъ.

Пецало. Оће да зактева одъ скуштинe, да не допусти никомъ благодарити нѣговой браћи, што су Крагинъ предѣлъ изишимъ врло човечнымъ интересима усрећили.

Преклапало. Е камо срећа, да су покрай овако добры мишева баремъ и јоштъ едногъ парцова избрали.

Пецало. Па избрали су едногъ.

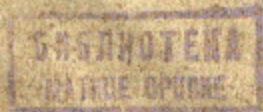
Еракъ. Ты се Пецало покрай све твоје оштре памети и опетъ забунуешъ. Заръ ты боланъ незнашъ, да е Парца поодавне умро.

Преклапало. Естъ я, а јако брата.

Пецало. Али и овај е на парцу много наликъ, а највише, што е еданутъ башъ као и Парца ишао по Багдаду љебетомъ огриутъ па и по самомъ читалишту. Служителъ читалишта, кадъ га е. видіо љебетомъ огрнута, побобояо се да неће какву штету учинити, па е назорце за њимъ ишао; али онъ е додуше мирно подъ љебетомъ као подъ диванъ кабаницомъ угосиренъ крозъ сале читалишта прошетао се и изишао и онда изрекао своје тврдо уверенъ: садъ видимъ, да самъ већ себе побѣдіо.

Еракъ. Е садъ веруемъ, да е истина, што рекоше Багдадске новине. Гди су онака два миша и овакій еданъ парцовъ за депутирце главне вароши избрани, морало е зајста и само сунце крозъ облаке промолити се, да се нагледи славе и красоте; и я бы му јако замеріо, да ніе то учинило.

П. Ђ. З.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

P₁₉ Cp II 985.1

Митроп. Гиказіал. Типографія у Карловци.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

P₁₉Ср II 985.1